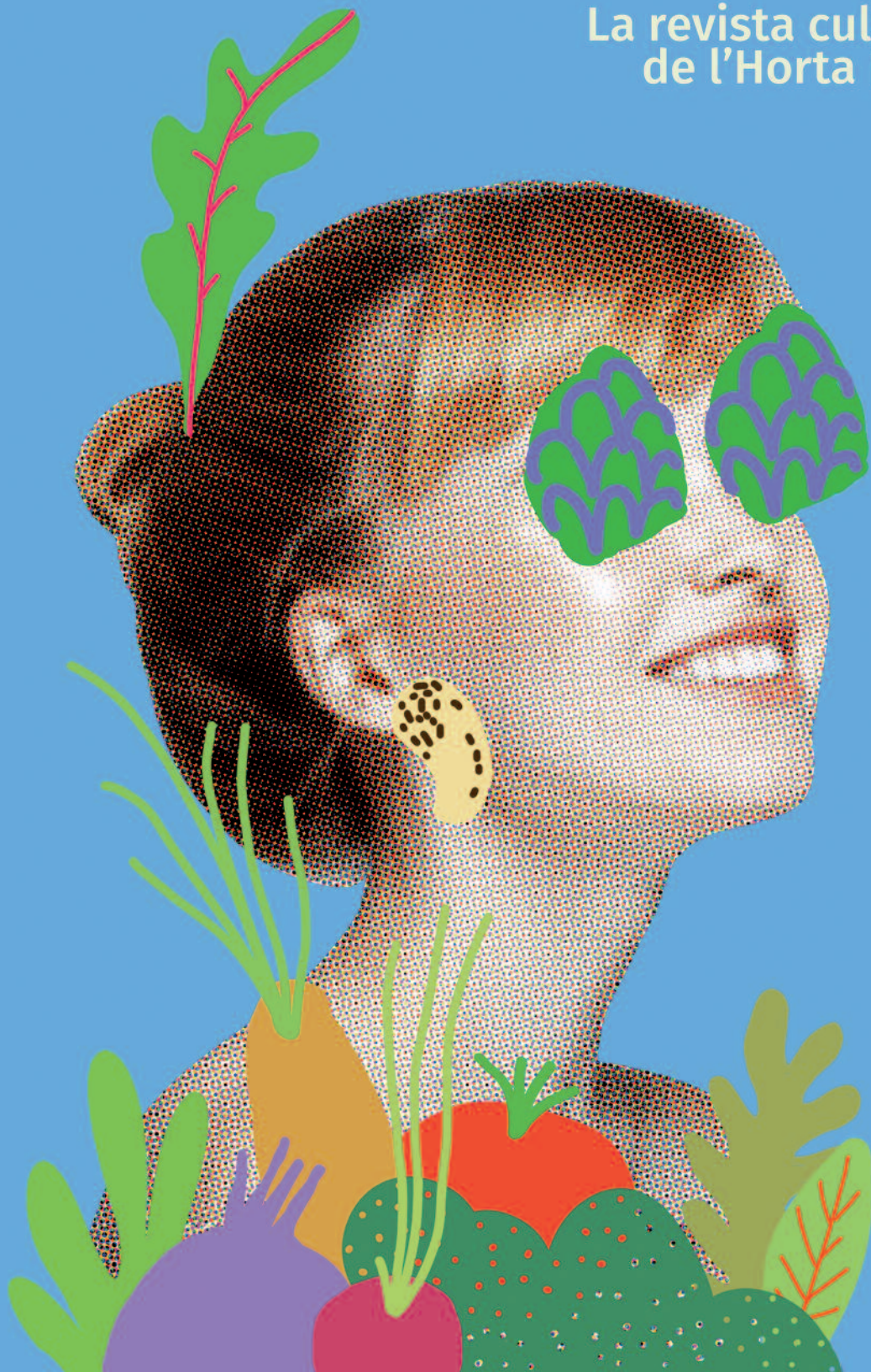

ESPAICARRAIXET

La revista cultural
de l'Horta Nord

06 L'AMOR RESSONA DES DEL COR

Montcada acull la 3a edició del projecte pedagògic i musical

- 08 Els cent anys de l'antic escorxador de Foios
- 10 La Mancomunitat del Carraixet promou l'esport com a teràpia
- 14 La gran cita del jazz a Alboraia fa les delícies d'un públic entregat
- 16 Repiquen les campanes a Vinalesa després de ser restaurades
- 20 El cantador Mofi de la Puebla, del camp al tablao flamenc
- 22 IV concurs de Dibuix Ambiental de la Mancomunitat de l'Horta Nord
- 26 No a la depuradora de Carpesa: quinze anys d'una victòria històrica
- 28 El joc honest de Montesa del Puig, un referent del frontó valencià

ESPai KALEBARRAKA

*som colla, som cultura,
som tradició, som germanor*

[instagram.com/muixerangadelcarraixet](https://www.instagram.com/muixerangadelcarraixet)

*vine i
uneix-te!*

escènia

23ª Mostra de
Teatre emergent
Foios 2025

del 2 a l'11 de juliol

AMEITRIONA

Ells moriran igual que la resta

NÚRIA GARCIA DIRECTORA D'ESPAI CARRAIXET

ESPAI CARRAIXET

La revista cultural de l'Horta Nord

Núm. 29 ESTIU 2025

Directora
Núria Garcia

Subdirector
Eduard Ramírez

Redacció

Jorge Pérez Marea

Mireia Corachán

Manuel Regidor

Ferches Miñana

Susana Martín

Il·lustracions

Marta Negre

Pau Pikenenko (Kalebarraka)

Cynthia Melià (Pixi)

Col·laboracions en este número

Sergi Ruiz

Alfons Navarret

Anna Navarro

Disseny i maquetació

Alamida

Continguts web

Manuel Regidor

Impressio

Marí Montañana

Dipòsit legal: V-490-2018

www.espaicarraixet.es

**SEMPRE
TEUA**

La teua llengua

Hem vist recentment com l'Ajuntament de Massamagrell ha canviat de dirigents per l'incompliment del pacte de govern entre PP, Veïns i VOX. L'edil del partit d'ultradreta volia més salari i el canvi en nomenclatures sobre violència masclista o memòria històrica, i qui anava a ser investit alcalde a mitjan de legislatura, Juan Zamorano, no va acceptar el xantatge. El resultat, la recuperació de l'alcaldia per Paco Gómez, que ha de governar en minoria i amb dificultats per aconseguir acords en estos dos anys que queden fins a les pròximes eleccions locals.

Quina manera de rebentar els fonaments de l'honestedat aquells que es creuen que sostenen el poder. Però ells moriran igual que la resta. Igual que els palestins i els ucraïnesos. Igual que Trump i Netanyahu.

Té nom de Pokémon este pirat del sistema. Quan veig les notícies per la tele, pense si tot el que està passant arreu del món no serà una sèrie de dibuixos animats, a vore qui està més

involucionat de tots. Però no, els míssils exploten i despedacen vides humanes, davant la impotència mundial de les potències europees.

La proximitat continua sent, al remat, la nostra salvació. És des d'allò xicotet, des d'allò que tenim a tocar de dits, des d'on es transforma la realitat. Comprar a la fruiteria de baix de casa, somriure a la veïna, jugar en el parc amb els fills i traure un moment al dia per mirar als ulls a la persona amb qui compartim el projecte vital. I no votar a descerebrats, això també.

Tots i totes pengem d'un fil fràgil que no sabem quan es trencarà, així que tinguem en compte que les coses materials es consumeixen i que la cultura s'expandeix sense límits. És per ahí, per la vora de la sensibilitat, per on podem desfer la cruesa d'este món que potser se'n presenta agressiu, però que tenim la capacitat de capgirar si mirem allò que realment importa. El de sempre. Allò que tenim tan a prop que de vegades ni tan sols podem mirar.

El poder de l'arnica

Ha sigut utilitzada d'antany per les seues vitules en colps blaus i a dolers.

En Yerbas Vivas fem un passat més, combinant-la amb extracte de Roman, Rantiscara i Canem per a obtenir aquest fantàstic unguent que t'encantarà.

YERBAS VIVAS
TORREEM A LES ARBELS

CONVIDAT

Els paisatges interiors

ALFONS NAVARRET POETA / PREMI VALÈNCIA 2025 DE LA DIPUTACIÓ

Potser, a priori, semblaria difícil barrejar, en un mateix text, les paraules cultura i paisatge, però crec que la relació entre tots dos elements és clara i íntima alhora. Parlar de cultura equival a un necessari arrelament: escrivim, imaginem, pintem... d'una determinada forma perquè vivim en un determinat espai (i temps, com no... per això la perspectiva històrica és clau per interpretar textos de distinta tipologia i no caure en anacronismes, com quan els meus alumnes diuen que, a tall d'exemple, un autor com Jaume Roig era masclista).

Parlar de paisatge i fer-ho des d'una perspectiva cultural és, hauria de ser, la tesi d'aquest breu article. I fer-ho des d'una perspectiva de l'actualitat.

Perquè portem anys i panys en aquest reducte (com el poblat gal d'Astèrix), resistint tota mena d'agressió que es perpetra contra la nostra llengua i cultura. I ara ens trobem en un moment força delicat. Els atacs són continuats i, com ens acostumen altres figures, com en el cas de

Trump, a una barbaritat li'n succeeix una altra, de major. Perquè atacar la presència del valencià a l'escola és atacar la cultura. Perquè prohibir certs llibres en determinats espais públics (dic públics, perquè no són de cap polític, donat que ells realment són gestors, servidors públics, i haurien de fer polítiques inclusives i no excloents) també constitueix un altre atac. És cert que no ens envien les forces de seguretat a casa per expulsar-nos o que no ens ataquen a força de míssils, però quan un poder perd el nord, els límits esdevenen difusos, i mai no podem dir d'aquesta aigua no beuré (o no beuran altres, clar).

Això és el costat negatiu. El que tots coneixem, el dia a dia...

El positiu és veure que hi ha persones que continuen creient que existeix una llengua que és útil per a la vida quotidiana. Per crear cultura també. Per posar un dels molts exemples que no ixen diàriament als mitjans parlaré d'un que conec personalment i en el qual estic implicat de forma directa: *Escola i poesia*.

I és que sempre ens havien dit, a l'escola estant, que la poesia era difícil. I això creà una barrera que distanciaria els futurs possibles lectors/autors del gènere maleït. Amb aquest projecte intentem que la poesia siga, no fàcil, sinó accessible per al nostre alumnat. I ho fem establint ponts de col·laboració entre ells i el món dels i de les poetes. Una espècie de bumerang que comença i acaba en les escoles i que serveix perquè la

poesia els siga molt més quotidiana i amable. Qui no hauria volgut que Estellés escriguera un poema basat en unes paraules teues (dic Estellés, com podria dir Neruda o tants altres...). Això és el que fem nosaltres: imaginar un camí on les veus de joves i d'autors/res aniran recorrent un camí que finalment prendrà forma de llibre (ara que el paper sembla estar poc de moda).

Més tard, hom demanarà per la utilitat de tot això i allò... però, si ho mirem bé, quina utilitat té realment la vida? Potser és la poesia un dels pocs elements que, per poc útils, li donen una mica de sentit a la pròpia existència. I fer-ho en valencià encara és més important!!

**HI HA PERSONES
QUE CONTINUEN
CREIENT QUE
EXISTEIX UNA
LLENGUA
QUE ÉS ÚTIL
PER A LA VIDA
QUOTIDIANA**

L'amor ressona des del cor

Montcada acull la nova edició del projecte pedagògic i musical *Ressona l'Horta*, en què els xiquets canten a tot allò que estimen

Quan el rellotge va marcar les sis de la vesprada, la plaça era plena de riures, nervis, samarretes roges amunt i avall i de famílies que buscaven el seient amb millors vistes per a gaudir de l'espectacle. Era el moment de fer ressonar Montcada. I quina manera més efectiva que ajuntar-se i cantar a les emocions a cor?

D'això és del que tracta *Ressona l'horta*, el festival musical itinerant de cors infantils que s'ha convertit en un referent a la comarca. El passat dissabte 31 de maig la trobada va trans-

formar la plaça Sant Jaume en un escenari vibrant amb la seua tercera edició, enguany sota el lema de l'AMOR, en majúscules. L'amor en lletres grans perquè presenciar com prop de quatre-centes veus menudes canten a l'estima per les persones que els envolten, per la terra, per la llengua, per allò que els fa feliços i millors persones cada dia... doncs és una bona cosa i ben important.

«Cada any triem una temàtica; el primer festival va ser futurista i el de l'any passat sobre Estellés. Quan els professors

ens vam reunir per a preparar el concert, ràpidament va eixir l'amor, entès d'una manera transversal, com a un missatge clar d'esperança i de compromís, de tolerància... En record també de les persones afectades per la DANA i de les que són víctimes de guerres com Palestina o Ucraïna», comenta Nelo Juste, mestre del CEIP Josep Maria Oltra de Montcada i part del grup organitzador de docents.

Sobre l'escenari, els protagonistes de tot eren, de nou, els xiquets i xiquetes de huit escoles de l'Horta Nord: el CEIP Mare de Déu del Pilar (Bonrepòs i Mirambell), El Crist (Meliana), Josep Maria Oltra, Doctor Vicente Trencó i Blasco Ibáñez (Montcada), Bisbe Hervàs (Puçol), l'Escola La Masia (Museros) i el Col·legi Santa Maria Marianistes (Alboraia); junt al cor Els Menuts

de Bonrepòs i Mirambell, que ja havia participat en la primera edició.

Tot i suposar un treball intens i de llarg recorregut per a tots els actors implicats, amb moltes reunions per a formar el repertori de cançons d'estils molt diferents i amb els assajos, Juste afirma que el procés «sempre és molt xulo i l'alumnat està implicat, gaudeix i, com sempre, el dia del concert estan al 200%».

Les cançons —algunes originals i d'altres adaptacions de peces conegudes, com ara una de l'artista urbana Tesa, entre d'altres— parlaven d'amor en totes les seues formes: a la família, als amics, als avis que transmeten la saviesa, als costums valencians, a la terra que ens nodreix... L'amor com a força que uneix i transforma.

La direcció musical va ser a càrrec dels mestres, amb arranjaments de Nelo Juste, Vicent Ros Barrachina i Vicent Ros Muñoz que, un any més, demostraren com l'escola pot ser també un espai per a fer créixer projectes culturals de gran volada.

Un festival que batega

Ressona l'Horta no és només un concert infantil: és un esdeveniment comunitari que fa bategar la cultura des de la base, des de les escoles i les places. En aquesta edició, celebrada en

Xiquets i xiquetes de huit escoles de l'Horta Nord han format part del Ressona l'Amor

col·laboració amb l'Ajuntament de Montcada, no hi havia espectadors passius. Tothom en formava part: les famílies presentaven les cançons, els mestres feien indicacions mentre observaven atents l'execució de l'alumnat, i el públic escoltava i aplaudia.

Ivan Bailach, regidor d'Educació de Montcada, comenta com des del consistori estan «molt contents de col·laborar amb la iniciativa. Treballem per a involucrar els centres educatius en activitats conjuntes, perquè els xiquets i les xiquetes convisquen i aprenquen d'una manera diferent. La implicació del professorat, que s'ha bolcat

en tot amb gran passió des del primer moment, ha fet que el festival siga tot un èxit».

Amb les seues tres edicions, *Ressona l'Horta* s'ha consolidat com una cita singular dins del calendari cultural de l'Horta Nord. No només per l'aposta pedagògica i artística, sinó també per la seua capacitat de generar xarxa, d'unir escoles, entrellaçar municipis i ajuntar famílies sota una mateixa idea: la cultura com a eina de creixement. A més, aquest 2025, amb *Ressona l'amor*, el festival ha deixat clar que les veus més menudes poden dir coses ben grans. I que quan la música es fa des del cor, pot arribar ben lluny. ■

**Transformació
digital en
permanent
innovació**

disid
BE SOFTWARE

Els cent anys de l'antic escorxador de Foios

REDACCIÓ | FOTOGRAFIA
Sergi Ruiz

Després de la corredissa, la calor del juliol exigia satisfer la set. Tanmateix, a pesar que la tanda inundava a bastament el Roll, l'aigua de la séquia era per a nosaltres tan interdita com la de la mar salada. Menuts com érem, encara ens temptaven els testimonis nostàlgics dels nostres pares que ens asseguraven que antany s'amorraven sense paüra als màrgens i s'abeuraven d'una aigua límpida i sana, sense conseqüència.

Nosaltres, innocents sense màcula, el màxim que ens atrevíem era a experimentar amb l'aigua obtinguda d'alguns dels cent motors que llavors encara poaven i esquitxaven les hortes. La preniem del palmell de la mà i en una quantitat exigua, a poca distància del pou, assegurant-nos que la séquia era d'atovó i no de fang i brossa, no fora que el seu transcurs excessiu ens emmetzinara.

No bevíem l'aigua, però la séquia ens refrescava quan encara no hi havia piscina municipal. Fins i tot fèiem parada en algun eixample del canal i ens hi banyàvem. Sabíem que en breus minuts, prop d'allí, un llaurador aïrat n'advertiria la minva de la tanda i vindria esvalotat, escridassant, tot exhibint l'aixada a la mà, interrompent rialles i jocs i fent-nos fugir a correu.

Amb l'aigua de la séquia no ens atrevíem a més. L'experièn-

Antic escorxador de Foios, ara remodelat

cia ens deia que les artèries de l'horta no eren ja l'oasi que enyoraven els nostres majors, d'ullals i brolladors. Sovint d'aigües tèrboles i terroses, les séquies eren la provisió d'un verger, i alhora un improvisat abocador que acabava a la mar. Fruites i hortalisses marcides seguien la cadència del curs de l'aigua, i també coneixíem com s'hi ofegaven els excedents de les ventrades de gossos i gats,

s'hi escuraven les màquines de sulfatar i es recollia el producte d'estables i comuns domèstics.

Encara més. De tant en tant, s'hi produïa per a nosaltres un fenomen que captava la nostra atenció. Alguns dies, l'aigua de la tanda s'hi tenyia estranyament de roig, d'un roig clarament diferent al fang i a la terrissa, i s'entremesclava de denses vetes, com filaments de most de raïm, espès i bromerós,

que es resistia a dissoldre's. Encara pitjor era l'olor. Un vapor penetrant, com una bafarada, dolça i punyent, que col·lapsava els sentits i que encara recorde.

Tanmateix, sabíem que es tractava de sang i d'on provenia. Llavors hi anàvem. L'escorxador municipal estava als afores, a l'eixida pel Cap de lloc, però a tocar del poble, encara a prop de les nostres tribulacions d'infant i de les nostres correrries de roders maldestres. Dues moreres ara escapçades són l'únic testimoni viu dels cent anys d'un edifici que es manté amb la dignitat discreta dels vells espais públics que han sobreviscut al temps.

Llavors era, en essència, el mateix edifici de maó vist de hui, sense revestiments ni floritures supèrflues, la seua presència transmetia una solidesa honesta, tribut de la seua funció originària, amb pocs remats i lleugeres concessions d'un estil modernista tant del gust valencià. Dos corredors laterals el flanquejaven adés i ara, els quals menaven a una quadra que hi havia al darrere destinada a l'estança breu del bestiar prèvia al sacrifici.

Amb deu anys, era colpadora la imatge dels porcs esbudellats, a penes esquarterats encara, els quals penjaven de la biga mes-

ALGUNS DIES, L'AIGUA DE LA TANDA S'HI TENYIA DE ROIG, D'UN ROIG DIFE- RENT AL FANG I A LA TERRISSA

tra, i de la pudor del socarrim de la pell passada a la flama d'un bufador. Fins a l'erecció de l'escorxador, la immolació dels animals era domèstica i veïnal, a càrrec de gents amb només l'ofici de la reiteració. Conills, gallines, porcs i corders eren acollats, sagnats, escorxats i esquarterats als corrals, i la sang s'absorbia amb serradura. La que s'escapava, a regalls, es dirigia als sequiols que com capil·lars sanguinis travessaven i alleujaven cases i carrers.

A penes tombà el segle s'agreguà la necessitat de modernitzar les condicions higièniques del sacrifici d'animals. Vegem, per exemple, la notícia publicada a *La Correspondencia de Valencia* el 20 de desembre de 1907, amb l'exigència del Govern Civil perquè Foios, Meliana i Albalat dels Sorells construïren un escorxador municipal. Aquest fet

denotava la preocupació creixent per les intoxicacions alimentàries i el control de les malalties infeccioses, la qual va impulsar els municipis a construir infraestructures bàsiques, com mercats, clavegueres, escoles i escorxadors.

Encara així, la construcció de l'escorxador arribaria 18 anys més tard. El 15 de novembre de 1925, la secció d'avisos oficials del periòdic *Las Provincias* contenia el següent anunci: AJUNTAMENT DE FOIOS. [...] trau a subhasta la construcció d'un escorxador públic [...] Servirà de tipus la quantitat de 24.677,46 pessetes [...] L'alcalde, Francisco Ausina.

24.667 pessetes. Una xifra molt rellevant per a un ajuntament modest que, a banda de l'escorxador, havia inaugurat unes escoles municipals en 1922, també costejades pel poble, i poc després construiria el monumental jardí de l'albereda en l'eixample nord-est.

Com si fora un homenatge, cent anys després, l'Ajuntament de Foios ha conclòs la rehabilitació integral d'aquest edifici que es destinarà a Espai Jove i altres usos municipals, on ja no ressonen ni els xiscles ni els esgarips dels animals, ni tampoc se'ls hi escola l'ànima que tintava de roig la séquia. ■

CAMACUC

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Fes-te soci/sòcia d'ACPV i gaudeix de Camacuc!

Vols formar part d'Acció Cultural del País Valencià i alhora gaudir d'una de les teues revistes en valencià preferides, Camacuc? Ara tens tres maneres fantàstiques d'aconseguir-ho! Tria la que millor s'adapte a tu.

FES-TE D'ACPV i CAMACUC

<https://acpv.cat/camacuc/>

L'esport com a teràpia

La Mancomunitat del Carraixet promou la pràctica d'activitat física amb prescripció mèdica per a pacients oncològics i amb altres patologies cròniques

REDACCIÓ
Susana Martín
FOTOGRAFIA
Alamida

És ben sabut que practicar esport cuida cos i ment, perquè és teràpia, i cura per fora i per dins. I això no és nou, la pràctica d'activitat física es remunta al paleolític, fa uns 33.000 anys a. C. Ja en aquella època es practicava en la caça o en els rituals amb diferents moviments corporals i formava part de la socialització, per la qual cosa ja existia una pràctica organitzada.

L'esport forma part de la història perquè s'ha practicat amb diferents objectius, i els seus resultats són tan beneficiosos que s'ha continuat practicant al llarg del temps, afermant cada vegada més la seua pràctica en la societat, tant a nivell preventiu com de tractament mèdic, i adaptat a qualsevol edat.

Tal és la magnitud de l'impacte de l'esport en les nostres vides, que la Mancomunitat del Carraixet s'ha sumat al projecte

Proves d'avaluació de l'estat físic de les persones participants al programa 'En Moviment' de la Mancomunitat del Carraixet

de promoció de l'esport, amb el programa "EN MOVIMENT", en què la població pot utilitzar aquest recurs de manera gratuïta per a practicar moviment físic com a eina de millora en la salut, prescrit pel personal mèdic dels centres d'atenció primària dels pobles que en formen part: Alfara, Bonrepòs i Mirambell, Foios i Vinalesa.

Els professionals sanitaris són els encarregats de determinar quines són les persones que poden ser derivades per a realitzar les diferents activitats amb preparadors físics de les Unitats d'Activitat i Exercici Físic de cada població, al seu torn, les encarregades de pautar l'en-

trenament que ha de realitzar cada persona.

L'objectiu principal és poder receptor activitat física a les persones majors d'edat que poden patir malalties cròniques o pluripatologies, com a complement terapèutic. Fins i tot es pot indicar per a aquelles persones que poden patir de soledat no desitjada, evitant el sedentarisme i creant hàbits de vida saludables.

El procediment a seguir és clar, ja que es disposa d'un algorisme eficient per a poder derivar els pacients a aquest programa. El personal mèdic decideix quina persona pot formar part del projecte, així es

Grup de participants al programa específic per a pacients oncològics

passa una entrevista amb el preparador físic, que al seu torn, li passa unes proves físiques per a veure en quina situació es troba, per a veure com adaptar els moviments, coneixent cada cas de manera individual. A la incorporació al programa es comença amb tres sessions setmanals, dues de treball de força i un de moviment aeròbic. Cada tres mesos es repeteixen les proves físiques per a veure'n l'evolució i valorar-la. El programa té una duració de 9 mesos, i en finalitzar s'ofereix la incorpora-

ció a programes municipals d'activitat física amb una beca de 6 mesos, gestionada per l'ajuntament de cada localitat. El programa porta en marxa un any i són més de 70 les persones que s'estan beneficiant dels seus avantatges, de diferents edats i amb diverses situacions i condicions físiques.

Iniciativa pionera

Dins del projecte, com a novetat, hi ha una línia que tracta amb pacients oncològics que estan treballant la seua rehabi-

litació amb aquestes activitats. Una iniciativa pionera, que compta amb la col·laboració de la Càtedra d'Activitat Física i Oncologia de la Universitat Jaume I de Castelló i dels serveis d'oncologia dels hospitals de referència de les persones usuàries. Aquest programa està en estret contacte amb el personal mèdic perquè es pugui aportar informació valuosa, tant en l'evolució del pacient com en la pròpia recuperació. Aquesta línia del programa compta amb un professional especialitzat en l'activitat física i el càncer.

Aquest concepte d'exercici vinculat a les necessitats reals de la població està subvencionat en un 60% per la Generalitat Valenciana. I el 40% restant és assumit directament per la Mancomunitat del Carraixet, fet que demostra el ferm compromís dels municipis per la promoció de la salut i la qualitat de vida de veïnes i veïns.

I és que si l'esport es ve practicant des del paleolític, per alguna cosa serà. I tu? Practiques esport? Potser és un bon moment per a donar-li moviment al cos... i a la ment. ■

Cicle d'espectacles en Alfara amb cultura pròxima i de qualitat

El festival 'Juliol a la fresca' torna amb l'edició que en fa 10 per oferir gran varietat de propostes

Quina millor manera de combatre la calor de l'estiu que eixir a prendre la fresca quan cau el sol. L'excusa és perfecta si a més tenim un bon espectacle per baixar a la plaça del poble i, de pas, retrobar-nos amb família i amics.

Fa ja un bon grapat d'anys que l'Ajuntament d'Alfara va llançar la proposta, allà pel 2016, amb un molt bon acolliment per part del veïnat. No debades, per l'escenari del 'Juliol a la fresca' han passat artistes com Pep Gimeno 'Botifarra', Gent del Desert, Sis veus per al poeta o Capella de Ministrers. També hi ha hagut espai per a promoure iniciatives

d'origen local, amb les actuacions de Rafa Navarro i tot el món, les versions de country d'Unbelievers! o l'ofertimint íntim de Miquel i Maria.

Aquesta parella musical enguany torna al festival per presentar el treball *Fines herbes, mel i romer* amb un repertori que inclou temes propis, poemes fets cançó i versions amb un estil proper al folk-pop. Serà el 12 de juliol a la plaça de Sant Joan de Ribera.

'Juliol a la fresca' començarà el cap de setmana anterior amb l'actuació de *Besugo*, mítica banda de la comarca que oferirà el seu repertori creat al llarg 30 anys. Serà el divendres 4 de juliol als Jardins de l'Ajuntament. L'endemà, a la vesprada, visitarà el poble la *Jove Muixeranga de València*, que erigirà diferents torres humanes pel recorregut habitual de la processó.

El festival comptarà amb altres dos jornades ben divertides, els dies 19 i 26 de juliol, quan actuarà Maria Juan amb l'espec-

tacle *La senyora de la comèdia* i, per tancar el festival, Rubén Aparisi i Carol Tomàs de *Riure's en valencià*.

Des de la regidoria de Cultura, Jesús Guanter es mostra content de seguir donant continuïtat a «este festival que aporta alegria i comboi en les caloroses nits d'estiu en una aposta ferma per promoure la cultura des de la proximitat i amb respecte per la nostra llengua i tradicions». ■

JULIOL A LA FRESCA

2025

4 de juliol BESUGO ASSOCIACIÓ CULTURAL BESUGO DE L'HORTA NORD 22h Jardins de l'Ajuntament	5 de juliol JOVE MUIXERANGA DE VALENCIA 18:30h Inici a la Plaça San Joan de Ribera i seguirà el recorregut de la processó	19 de juliol SENYORA DE LA COMEDIA Maria Juan 22:30h Plaça de Sant Joan de Ribera
12 de juliol FINES HERBES, MEL I ROMER Maria Moreno i Miquel Pérez 22:30h Plaça de Sant Joan de Ribera		26 de juliol RIURES EN VALENCIA Carol Tomàs i Rubén Aparisi 22:30h Plaça de Sant Joan de Ribera

Diputació de València | Àrea de Cultura | sarc

ALFARA de PATRIARCA

Festes Juliol 2025

Alboraia

Actuació de Pop'in Jazz a la marina de Port Saplaya

La gran cita del jazz a Alboraià fa les delícies d'un públic entregat

REDACCIÓ
Mireia Corachán
FOTOGRAFIA
Ajuntament d'Alboraià

Se celebra l'Alborajazz, una cita en enclaus privilegiats que acull les millors bandes especialitzades del panorama musical valencià

No és un semisoterrani aombrat de la ciutat de Nova York, ni tan sols de Barcelona o de Madrid. Tampoc és el mític *Perdido Club de Jazz* de València. Però allí també sona el millor jazz, està a un tir de pedra i en un enclavament meravellós. Bressol d'horta i orxata. De cultura i tradició. Diguem-ne que parle d'Alboraià.

I és que allí va sonar el millor jazz, un gènere basat en la bellesa de la imperfecció i l'exuberància del sobtat, en el ritme de la melancolia i en la força d'allò salvatge. Perquè el jazz és incontrolable, i mai és igual. Habita en els confins del caos. I això es va notar a la per-

fecció a Alboraià durant les passades setmanes gràcies a la celebració de la cinquena edició del *Festival Alborajazz*, que es consolida com un referent cultural a la comarca de l'Horta Nord. Enguany, el cartell reunia una selecció d'artistes locals, nacionals i internacionals que feren vibrar Alboraià amb els sons més autèntics i avantguardistes del jazz.

Per a començar, el divendres 23 de maig, a les 20h i a les 22.30h a la Casa de Cultura, sonaren intèrprets d'Alboraià en dos duos: Amparo Bausset i Cucurtxo Valdés, i *Macondo Sonor* (Andreu Bayarri i Rodrigo García). La primera sessió va fer

viatjar el jazz des del Carib fins a l'Horta Nord en un concert íntim de bolero jazz. Temes en valencià, castellà i anglés sobre emoció, arrels i música des de l'ànima. En el segon passe, es van fusionar boleros, música llatinoamericana i jazz amb una sonoritat íntima i plena de matisos. Una experiència musical que va emocionar amb una renovació d'arrels.

Aquesta aposta artística reflecteix el compromís ferm de la regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Alboraia per donar suport a la música en directe i consolidar el festival també amb artistes locals per primera vegada, prelude del cap de setmana de juny en el qual es va deslligar el festival a diferents ubicacions. El dia 13, la música es va portar a la Plaça General Basset de La Patacona, amb la *Lavoe Brass Band* a les 19.30 hores i *Rafa M. Guillen & The Jazz Walkers* a les 22.30 hores.

El dia 14, la marina de Port Saplaya va ser testimoni de l'espectacle que va tindre lloc a la Plaça de la Senyoria amb la *Pop'in'jazz* a les 19.30 hores i *Nina Dinamita & La Swing Milícia* a les 22.30 hores. De fons, l'aigua balancejant els vaixells als peus dels edificis plens de colors.

Per últim, el centre històric va ser el tancament de l'*Alborajazz* d'enguany. La plaça de la Constitució va ser de David Ruiz i la seua *Where we come from* a les 19.30 hores.

Una atmosfera màgica

«Alboraia és terra d'orxata, d'horta i de mar... però també de cultura i bona música. Amb *Alborajazz*, descobrim el nostre municipi d'una forma diferent: a ritme de jazz, en espais únics i amb una atmosfera màgica que només és viu ací. Els capvespres a l'aire lliure, el ressò de la mar, la proximitat de la nostra gent, tot sona millor amb jazz», segons paraules de Miguel Chavarria, alcalde de la localitat, que fa així balanç d'esta convocatòria. En este sentit, la regidora de l'àrea, Conxa Villena, afirma que *Alborajazz* és «música, cultura i festa, tres pilars pels quals sempre apostarem des de l'Ajuntament».

Alborajazz va nàixer fa cinc anys del germen de *Sons a la Mar*, un festival més eclèctic centrat en diversos gèneres musicals. Al cap d'un any, va virar al jazz i es va convertir en el format que ara coneixem. Un festival fet a la mesura de les necessitats d'Alboraia i inspirat en

part en certàmens com el de Victòria, segons ens explica el llavors regidor de Cultura, Manuel Andreu. «Es tractava d'oferir un esdeveniment en un enclavament privilegiat, a poqueta nit i a la fresca, aprofitant els espais més idonis com són la platja de la Patacona, Port Saplaya o el propi nucli urbà», explica. «Considerem que és l'activitat cultural del moment i la cita més esperada per la gent, aprofitant també que el jazz té un públic fidel i compromés», manifesta.

Alboraia és destí, i *Alborajazz* és l'excusa perfecta per a vindre, quedar-se i enamorar-se de tot el que a Alboraia ofereixen, en estiu i durant tota la resta de l'any. ■

Músics de la *Where we come from* a l'actuació del nucli urbà

Amarres

Alquiler Salón Social para eventos

Alquiler Embarcaciones y Motos de agua

Reparación Motos de agua

Varadero **Zona Comercial**

Invernaje **Competiciones**

Club de Kayak y Pesca

Club de Buceo

Restaurantes

Escuela de Surf

Trasteros

Entrenamiento funcional aire libre

Plaza de las Cortes Valencianas, s/n 46137 Playa Poble de Farnals T. +34 961 463 223
info@poblamarina.es www.poblamarina.es

Repiquen les campanes de

REDACCIÓ
Manuel Regidor
FOTOGRAFIA
Arxidiòcesi de València

Vinalesa ha recuperat el so de les campanes de l'església de Sant Honorat gràcies en bona part a les aportacions veïnals amb una espècie de *crowdfunding* realitzat porta a porta

Hi ha una manera peculiar que fa possible orientar-se quan es transiten els camins de l'horta. La planícia del terreny permet que, quan es mira al voltant, a l'horitzó sobreisquen els campanars de les esglésies dels diferents pobles, cadascun amb les seues particularitats. Les persones prou observadores sabran que, en dirigir-se a una d'estes torres, s'estaran apropant a la plaça d'un municipi o d'un altre.

Les campanes marquen les hores i també anuncien esdeveniments lligats a la vida del veïnat: benediccions i defuncions, processons o festes patronals. Este so ha acompanyat durant segles els habitants dels pobles i és un estímul auditiu integrat en el dia a dia, part del paisatge sonor.

A Vinalesa, i fins fa poques setmanes, només una de les tres

campanes de l'església de Sant Honorat encara funcionava. La campana de Sant Honorat, la més gran del campanar i la més antiga de l'Horta, fosa al segle XVIII, s'havia badat. A més, el pas del temps havia provocat que les parts de ferro i els jous de totes elles hagueren arribat a un estat molt preocupant. "Les campanes de l'església tenen molt de valor per al poble i el seu patrimoni artístic", afirma Maria Carmen Rodrigo, regidora de Festes i Cultura. És per això que calia posar solucions a estos problemes.

La intervenció va incloure diferents actuacions. En primer lloc, es va fondre una nova campana de Sant Honorat, ja que l'administració no permet refondre campanes tan antigues a causa del seu pes patrimonial i obliga a museïtzar-les. Per a complir amb

Vinalesa

Benedicció de les dos campanes restaurades i de les dos noves peces el passat 6 d'abril

esta necessitat, l'antiga peça ha quedat exposada a la plaça de l'església. En segon lloc, les dos campanes mitjanes de Maria i Santa Maria, dels segles XIX i XX, s'han restaurat. Així mateix, es va encomanar una nova campana dedicada al Santíssim Sacrament,

la més menuda de les quatre. En últim lloc, s'ha construït una nova matraca, ja que l'anterior va ser destruïda durant la Guerra Civil.

La benedicció de les campanes va tindre lloc en un esdeveniment celebrat el 6 d'abril i va estar presidida pel Bisbe auxiliar de València, monsenyor Fernando Ramon. L'acte es va iniciar amb una missa, seguida de la benedicció de les dos peces restaurades i les dos noves. Més tard, tingueren lloc els primers voltejos de les campanes per part d'un grup de campaners del Micalet, que va executar un conjunt de tocs tradicionals de l'Horta. La jornada es va tancar amb un dinar de germanor.

Pressupost de la intervenció

La intervenció ha tingut un cost de vora 90.000 euros. A més d'una aportació realitzada pel consistori, s'ha sufragat en bona part gràcies a la mobilització de veïnes i veïns a través d'una mena de *crowdfunding* proposat per Enric Roig, actual retor de la parròquia. "Haviem de conscienciar de la importància de tindre les campanes operatives", explica el religiós, i afig: "Les campanes acompanyen el dia a dia del poble, són presència, i que no funcionaren feia que a Vinalesa li faltara alguna cosa, la seua personalitat".

Així, Enric Roig va posar a sobre de la taula al Consell Pastoral la necessitat de tornar a disposar de campanes funcionals. Per l'elevada quantia de l'operació, es va buscar una manera d'aconseguir el suport de veïnes i veïns, i es va proposar que pogueren ajudar econòmicament en la renovació a través de donatius, que atorguen dret a participar en una espècie de rifa. Cada mes des de febrer, i amb previsió de desenvolupar esta campanya durant un any, un grup d'una quinzena de dones, que es repartixen els carrers del municipi, van porta a porta arreplegant els donatius. Era la primera vegada que es plantejava una idea d'este tipus i ha sigut tot un èxit: s'ha aconseguit que al voltant de 450 persones s'involucren amb una contribució de 10 euros mensuals per a sufragar les despeses derivades de l'actuació.

Esta iniciativa demostra una vegada més que el manteniment del patrimoni i dels signes identitaris dels municipis depèn, en gran manera, de la mobilització popular. En este cas, ha sigut gràcies al veïnat de Vinalesa, en una part molt important, que les campanes de l'església de Sant Honorat tornen a marcar amb el seu volteig el pas de les hores i l'evolució de la història del poble. ■

inleval
Servicios inmobiliarios

**Per a tu, la teua casa és una joia.
Per a nosaltres, també.**

Vicepresidència Segona i Conselleria d'Habitatge
i Arquitectura Bioclimàtica

Registre d'Agents d'Intermediació Inmobiliària
de la Comunitat Valenciana

RAICV 00107

C/ Batalla Carraixet 5, Meliana | www.inleval.com | 961 49 49 20

Marca turística a Montcada

Montcada ha llançat una marca turística per a posicionar-se en esta matèria dins i fora de l'Horta Nord. Un nou disseny que recull l'essència de la ciutat i els valors que es volen transmetre relacionats amb la proximitat, la qualitat de vida, la diversitat, la sostenibilitat i el futur d'un poble que s'arrela en les tradicions i abraça la modernitat. La marca va ser presentada en un acte on es va mostrar el nou material gràfic, que inclou un spot audiovisual. L'esdeveniment va concloure amb el concert de *Capella de Ministrers*.

L'última fosforera

Alumnes de primer de batxillerat de l'IES Tierno Galván de Montcada han creat el documental *L'última fosforera*, un projecte dirigit pels professors Josep Villarroya i Cristina Miralles que compta amb l'ajuda de l'Institut Valencià de Cultura. El film narra la història de l'última fàbrica de mistos que va existir a l'estat espanyol, situada al convent de Sant Dídac d'Alfara, que va estar en funcionament durant més de 150 anys fins que va tancar el 2005. El documental es va projectar els dies 20 i 24 de juny en Alfara i Montcada respectivament, i també s'ha emès a les filmoteques de València i Barcelona i a la Universitat Sorbona de París.

Mostra de teatre Escènia a Foios

Està apunt de començar Escènia, la 23ena Mostra de Teatre Emergent de Foios, que tindrà lloc entre el 2 i l'11 de juliol a la Casa dels Artillers. La Foios Escola de Teatre (FET) serà l'encarregada d'obrir i tancar el festival, que tindrà com a conductora a l'actriu Iolanda Muñoz. Enguany totes les companyies que formen part de la mostra són valencianes, i a més s'afegix la Via Escènica, amb tres peces curtes estrenades a la passada edició de Russafa Escènica.

Es pot consultar la programació detallada al web de la mostra, així com adquirir entrades individuals per als espectacles o abonaments per a tot el festival.

L'Ó del PUIG

S U N S E T & P R I D E

VIU l'orgull

**ACTIVITATS PER A
TOTES LES EDATS**

Mofi de la Puebla, del camp al tablao

REDACCIÓ
Fernando Miñana

FOTOGRAFIA
Mofi de la Puebla

Un jove de la Poble de Farnals sustenta una incipient carrera com a cantaor de flamenc gràcies al seu treball com a jornalier

Mofi no sap per què es diu Mofi. Ell s'anomena així perquè al poble, a la Poble de Farnals, li deien així al seu germà. Després van començar a dir-li el Mofi xicotet a ell i, al final, es va quedar amb això de Mofi. Ara el seu nom artístic, com a cantaor, és Mofi de la Puebla, encara que ell, en realitat, es diu Roberto Gómez Fernández. L'artista flamenc està content perquè, després de quatre anys component cançons, ha tret el seu primer disc. Més encara li costa fer els següents passos: cantar en El Duende, el principal tablao de València, o, fins i tot, participar en el Festival Internacional del Cante de las Minas, un mític certamen pel qual van passar des de Camarón de la Isla fins a Paco de Lucía.

Roberto Gómez Fernández, 'Mofi'

Allí, d'eixe concurs celebrat en La Unión, en el Camp de Cartagena, va eixir vencedor Miguel Poveda, una de les veus flamencs que més admira Mofi. Però ell no sap com arribar-hi. «A mi és que em costa avançar: necessite que m'espenten», explica poc després d'acabar el seu treball en el camp, com a jornalier, a Massamagrell. «Els *bolos* donen per al menjar i poc més», expressa. La seua mare, una malaugunya resalada que està escoltant la conversa, no es pot contindre i acaba mediant. «El xic el que necessita és un representant que el moga per ací i per allà», exclama Mari Luz, que prové d'una d'eixes famílies andaluses que va haver de deixar la seua terra el segle passat a la

recerca d'un futur millor per a ella i els seus sis germans.

Mofi li dedica una cançó a Mari Luz en el seu disc titulada *Madre*. «Una mare sempre és es-

Mofi de la Puebla en una instantània d'un vídeoclip

pecial. No hi ha persona que et valore més en el món que una mare», explica aquest jove de 33 anys que va començar en el ball, com la seua germana, però que ho va deixar perquè pensava que era cosa de xiques. Després van vindre la guitarra i la percussió, però no se li donaven bé.

Cantant per Nino Bravo

El cantaor va començar cantant per Nino Bravo, però després va començar a notar-se l'arrel andalusa de la seua mare. Llavors va passar a escoltar, sobretot, a Juanito Valderrama i Camarón de la Isla. «Són dos mestres. Però també m'han agradat Pepe Marchena, Farina, Porrina, Caracol o Rocío Jurado, que no hi haurà una altra dona que cante com ella...», assegura. A vegades canta per ells en els *bolos* que li sorgixen de tant en tant. Ací aprofita i cola també els seus temes, els més alegres, que és el que demana el seu públic eixos dies.

Mofi espera que arriben temps millors. Ara ve de superar algun problema personal i, abans, li va tocar bregar amb la mort prematura del seu pare, un home de la Sierra del Segura que se'n va anar per culpa d'un càncer de pàncrees amb 58 anys. Ell ja va créixer a la Pobla de Farnals,

on sempre s'ha sentit volgut i recolzat, encara que allí, en este lloc, mai va haver massa afició pel flamenc: «Encara que el nom d'este poble ve de l'àrab, jo crec. L'alqueria Farnals era d'un moro. El flamenc també té a veure amb l'àrab, amb Andalusia i els gitanos. Una mescla de diverses cultures. I flamenc, en àrab, significa llaurador errant. I això soc jo també, un llaurador errant».

El cantaor viu de treballar per a un home amb terres en camps de cultiu de Massamagrell, Bétera, Nàquera... Així es

trau el jornal per a avançar, sempre amb passos curts, en la seua carrera com a cantaor. «Traure un disc és molta pasta: fer els vídeos, pagar als músics, llogar l'estudi... Al final, cada cançó t'ix per 1.300 euros, no t'ho creus. I jo m'ho pague tot amb el meu sou de llaurador», especifica l'artista. Però són dos camins que, de moment, avancen en paral·lel, i Mofi, Roberto Gómez Fernández, un paio enamorat del flamenc des de la Pobla de Farnals, a l'Horta Nord, passa del camp al tablado i del tablado al camp. ■

Concert de Mofi el mes passat en un local d'Albalat dels Sorells

Imaginar, dibuixar... i reciclar

REDACCIÓ
Eduard Ramírez

FOTOGRAFIA
Mancomunitat Horta Nord

La Mancomunitat de l'Horta Nord celebra el IV Concurs de Dibuix Ambiental amb la temàtica al voltant del reciclatge de residus orgànics

Els xiquets i les xiquetes són la màxima expressió del present. Amb ells és més fàcil retrobar la nostra essència i traslladar-nos a espais interns que els anys van cobrint de teranyines. Però ells i elles, els nostres fills, són també l'aval del futur, els qui heretaran l'hàbitat compartit i les maneres de cuidar-lo. Ja per fi una part de la societat ens n'adonem, de com hem malbaratat durant tants anys el nostre planeta i estem aprenent a fer-ho una miqueta millor.

La premissa de respecte mediambiental és el consum responsable. No cal gastar si no ho necessitem, i així evitem la generació de residus. A partir d'ahí, la regla de les tres R: reduir, reutilitzar i reciclar. La Mancomunitat de l'Horta Nord s'ha posat les piles en esta matèria amb la implantació d'un nou

contenedor per a separar els residus orgànics de la resta, i realitza diferents campanyes per a conscienciar la ciutadania al voltant del reciclatge. Així, en el IV Concurs de Dibuix Ambiental s'ha proposat a l'alumnat de les escoles participants que plasmen la seua visió sobre els bioresidus i l'ús del contenidor marró, que permet reciclar restes de menjar, tovallons usats, caixes tacades o restes vegetals per a convertir-los en compost.

«Enguany han participat sis escoles, en total més de 1.270 alumnes. Anem poc a poc, però cada any sumem xiquets i xiquetes i donem a conèixer l'educació ambiental a l'escola», diu Maria Jesús Rubio, la tècnica d'Educació Ambiental de la Mancomunitat gràcies a una subvenció de la Diputació i responsable del projecte. «És molt satisfactori

veure com hi ha escoles que repeteixen tots els anys. I que em demanen noves activitats; això em motiva a continuar», explica.

El divendres 6 de juny el president de la mancomunitat, Fran López, i els respectius representants municipals, junt amb Maria Jesús Rubio, visitaren les comunitats escolars implicades i atorgaren els reconeixements als menuts autors. Els centres participants de la quarta edició del Concurs de Dibuix Ambiental han sigut el CEIP Tomàs Albert (Albuixech), el CEIP Verge del Miracle (Rafelbunyol), el CEIP Lluís Vives (Puçol), el CEIP Els Germanells (Rafelbunyol), el CEIP Sant Joan Evangelista (Mas-samagrell) i el Col·legi Verge al Peu de la Creu (Puçol). Cadascun ha pogut presentar fins a dos dibuixos per cada categoria: Educació Infantil, Primer Cicle

iental de la Mancomunitat de l'Horta Nord

de Primària, Segon Cicle de Primària, Tercer Cicle de Primària i la nova Secció Especial Familiar. Els dos dibuixos més votats de cada categoria han rebut un premi en forma de jocs educatius sobre medi ambient. A més s'ha reforçat l'efecte col·lectiu,

ja que la classe de cada persona guanyadora gaudirà el curs vinent d'una activitat especial d'educació ambiental.

«Els humans som creatius per naturalesa, però anem deixant esta part tan important amb els anys. M'encanta veure com interpreten el medi ambient i el reciclatge. Per exemple, vam crear una nova secció de reciclar en família perquè detectarem que molts xiquets reciclaven a casa i ens vam adonar que això era important per a ells i elles», continua Rubio. Aquest concurs pel fil trau el cabdell, des de la creativitat dels infants cap a la globalització de la consciència necessària del nostre impacte ambiental en l'entorn. La present edició ha superat el centenar de vots via internet, cosa que mostra una creixent implicació de les famílies. Encara que el concurs continua centrat en el context directe, concret, com mostra la reflexió de la tècnica: «Sempre s'ha dit que els xiquets són el futur i que generen canvis en el comportaments dels adults. I açò és cert, en part. Perquè no sempre els adults fem cas als xiquets i, de vegades, el missatge de cuidar el medi ambient es perd a l'adolescència. Però el que sí que

funciona és fer-los part d'alguna cosa. Ací cada any, un grup de xiquetes i xiquets són els responsables dels cartells del dia del medi ambient a la Mancomunitat, això els implica i és un record per a tota la vida. Quan vam fer la visita a les escoles i tots coneixien de què anava al contenidor marró, em vaig donar per satisfeta».

Orígens i continuïtats

La iniciativa va aparéixer l'any 2022. Durant la Trobada d'escoles en valencià celebrada a Rafelbunyol proposaren l'activitat i va tindre molt bona acollida i una gran repercussió. Així s'establí el model actual del concurs de dibuix ambiental, que ja en porta quatre edicions. «Encara que tots els anys sumem més escoles, m'agradaria que participaren totes. Ja us contaré si ho aconseguim o no. Així i tot, treballar amb els xiquets és inspirador i et motiven moltíssim per a continuar. Veure les seues cares quan els dic que tornaré a fer un taller o contar un conte, m'omple de felicitat», conclou Maria Jesús Rubio. Una proposta de proximitat, amable i atenta a la sensibilitat de xiquets i xiquetes, que representen la millor esperança del nostre futur. ■

Experiències culturals amb l'Espai en Ruta d'Albalat

La formació de persones adultes d'Albalat dels Sorells programa excursions tots els mesos per a visitar espais patrimonials del Cap i Casal

Visita al Palau de l'Exposició Regional de 1909

Mai no se'n sap prou, i a més la nostra curiositat és un motor constant. Cada dia s'aprenen coses i l'educació de persones adultes, com l'Espai Cultural l'Escorxador d'Albalat dels Sorells, troba un públic assonat de ganes. Perquè la formació al llarg de la vida resulta més necessària que mai, i també més possible, a causa de la velocitat dels avanços tecnològics en el nostre entorn. La capacitat per a l'aprenentatge i l'adaptació al llarg de la vida ens resulta clau per tal de viure amb garanties dins del context social actual.

No sols aprenem dins de les institucions educatives convencionals, reglades. De tota la vida que l'experiència i les pràctiques han transmés ensenyances imprescindibles d'ofici i de

vida. Ara potser s'ha eixamplat l'amplitud de l'aprenentatge, a diversos àmbits i situacions. Segons recollia Carles Ros en el *Tratat de adages, y refranys valencians* (1736): «La pràctica tra mestres», i «Per millorar, ma casa deixar». I així va nàixer el 2014 «Espai en ruta», amb la intenció de conèixer de manera pràctica el patrimoni, la cultura, la història i l'art. Cada mes del curs «es fa un trajecte al Cap i Casal en metro amb la intenció d'acostar-se al que va ser i és la capital. Les visites es realitzen a museus, carrers històrics, palaus, institucions destacades, cases de valor històric i espais urbanístics tradicionals», explica Lluís Mesa, tècnic municipal que fa de professor. Des del temps de la pandèmia començaren els audiovisuals per tal de

no perdre les visites. Des de llavors se'n realitzen audiovisuals, coordinats per Elena Guasque, encara que han tornat les visites presencials. A més es realitzen entrevistes relacionades amb persones que tenen a veure amb el lloc visitat.

Tot un material de treball que s'aprofita en les classes teòriques posteriors. Cada ruta acaba amb el «tercer temps», que en dirien la gent del rugbi: una posada en comú de la visita que es realitza esmorzant en algun bar pròxim al punt visitat. Actualment, tot el material audiovisual es pot veure en el llistat de reproducció del canal de youtube de l'ajuntament d'Albalat dels Sorells. Una experiència formativa i vital de primera categoria, que sempre ompli les places oferides. ■

**AJUNTAMENT
D'ALBALAT DELS SORELLS**

TEATRE ROMÀ SAGUNT
31.7.25. LOS DOS HIDALGOS DE VERONA
2.8.25. TAO DANCE THEATER / 7.8.25. YERAI CORTÉS
9.8.25. LOS CUERNOS DE DON FRIOLERA
12.8.25. EN MITAD DE TANTO FUEGO
14.8.25. EL AGUA DE VALENCIA / 16.8.25. ELECTRA
21.8.25. MEMORIAS DE ADRIANO / 23.8.25. QUERENCIA

OFF ROMÀ SAGUNT I PORT DE SAGUNT
31.7.25-1.8.25. TURISMOINTERIOR VOL#9 SAGUNT
2.8.25. PILOTS / 5.8.25. RECITARE RELIGARE
7.8.25. EIRENÈ, BAJO LA CARPA DEL CIELO
9.8.25. VITAE / 14.8.25. B.O.B.A.S. / 16.8.25. DUMMIES
19.8.25. DOÑA ROSITA LA SOLTERA
22.8.25. ROGLES DE CANÇONS I MISÈRIA

GENERALITAT
VALENCIANA

ACI.
ARA.

INSTITUT
VALENCIÀ
DE CULTURA

AJUNTAMENT DE SAGUNT

Diputació
de València

Teatres

No a la depuradora de Carpesa

Quinze anys d'una victòria històrica

REDACCIÓ
Eduard Ramírez
FOTOGRAFIA
Plataforma veïnal

Un moviment veïnal va aconseguir frenar l'any 2010 el projecte de construcció d'una macrodepuradora a l'horta de Carpesa

Pancarta a la plaça del Poble de Carpesa

Vivim en un territori en constant perill davant d'un plantejament d'infraestructures desconnectat de l'espai vital quotidià. L'urbanisme depredador mostra una voracitat sense fre ni consciència de les conseqüències. Un model insostenible en el qual sembla que els interessos d'alguns despatxos climatitzats obliden l'aire que respirem els qui caminem a peu pla de la terra. En són exemple projectes com les ampliacions del Port de València, del bypass i de la V21, en alguns casos amb

l'impuls del ministeri de Foment, tan qüestionat ara com ara. Però també la Torre del Pirata de Godella, l'assarb per l'horta de Rocafort i Massarrojos o la reactivació del PAI de Vinalesa.

Davant d'això trobem una ciutadania que s'organitza, genera xarxes, resisteix i proposa alternatives més habitables, menys agressives, més responsables amb la població, el territori i el futur comú. Parlem amb Josepa Castells i Maite Larena, que quan el projecte de depuradora a Carpesa formaren part del primer grup actiu: «Al novembre de 2009 ens vàrem assabentar de manera casual d'un "Estudio de integració paisajística del Plan de Reserva de suelo para la implantación de la nueva EDAR del Palmaret (Valencia)", en període de consulta pública, quan s'acabava el

temps per a participar-hi. En vista del desastre que ens amenaçava, decidírem constituir la plataforma "No a la depuradora de Carpesa. Sí a l'horta" integrada pels veïns de Carpesa i Bonrepòs i Mirambell».

Pla d'acció

Des de la primera reunió dissenyaren un pla d'acció a fi d'aconseguir paraitzar el projecte de la depuradora. Els motius eren ben clars: pel que suposava de degradació de l'entorn del Barranc del Carraixet; així com per l'afectació per olors, sorolls i mosquits; a més del trànsit pesant destinat a l'evacuació dels fangs residuals; i finalment però no menys important, a causa de la degradació de la salut de les persones, i la depreciació del valor d'habitatges i terres. «El primer pas va ser convocar assemblees infor-

Josepa Castells i Maite Larena

matives als pobles afectats, per a explicar el projecte i com ens afectava, sense cap aspecte positiu per als nostres municipis, i que ocuparia 62 fanecades (51.555 m2) al cor de la zona de major protecció de l'Horta de València. Saltaren totes les alarmes i començarem a contestar les enquestes i a informar i fomentar la participació dels veïns de Bonrepòs i Mirambell i Carpesa. La resposta del veïnat va ser massiva, i a la primera actuació vàrem aconseguir que el major nombre de persones expressés la seua disconformitat», recorden Maite i Josepa.

Grups de treball

S'hi van constituir diversos grups de treball, amb participació segons la disponibilitat, però amb un abast molt ambiciós. D'àmbit jurídic, de mobilitzacions i accions ciutadanes, de tecnologia i xarxes, de premsa i materials didàctics... És a dir, la defensa legal, la generació de discurs i comunicació, i l'impacte en la manifestació de l'oposició ciutadana. En pocs mesos es feren presents a tot arreu, en els plens de l'ajuntament de València amb una pancarta, amb altres pancartes fixes en els pobles, més cartells per a balcons, felicitacions nadalenques de recordatori a representants polítics, aparicions en actes polítics del govern municipal, i una moció apro-

vada per unanimitat de l'ajuntament de Bonrepòs i Mirambell. Al gener els digueren que canviarien d'ubicació, però davant la falta de confirmació continuaren les mobilitzacions. Al març reberen resposta a les alegacions amb l'arxiu de la reserva de sòl, més un decret d'alcaldia de l'ajuntament de València. A les acaballes d'abril la Conselleria desestimava la implantació de la nueva EDAR a Carpesa. I el 10 de maig de 2010 la Plataforma donava per acabada la campanya, amb èxit, amb una reunió informativa amb el veïnat.

Castells i Larena conclouen amb la necessitat de connectar-nos, prendre la paraula i la iniciativa, i no deixar-nos arraconar per imposicions exteriors: «Una vegada més, els esdeveniments ens demostraren la importància d'un moviment veïnal que va sorgir espontàniament contra la implantació d'una macrodepuradora que destrossava una part important d'horta protegida en producció, posava en perill la salut de les persones a més d'un estil de vida propi, i alhora comprometia seriosament l'equilibri mediambiental. La depuració de les aigües és necessària, però hi ha alternatives molt més interessants que tenen en compte la sostenibilitat». Perquè som poble, som ciutadania, i no volem quedar muts i arrimats al marge. ■

Pancarta a l'Ajuntament de Bonrepòs i Mirambell

Reunió veïnal a Carpesa

Acció al ple de l'Ajuntament de València

Pancarta a la plaça de l'Ajuntament de València

ESPAI CARRAIXET

SUBSCRIPTORS I SUBSCRIPTORES
ESTE REPORTATGE ÉS POSSIBLE GRÀCIES A LA VOSTRA APORTACIÓ ANUAL

El joc honest de Montesa

El pilotari del Puig és la mostra viva de l'estima pel joc de la pilota valenciana

REDACCIÓ I FOTOGRAFIA
David Sarasol
Director del Museu de la Pilota

José Antonio Montesa Giménez naix un 7 d'abril de 1973 al Puig. Comença a jugar a pilota just abans de prendre la primera comunió, coincidint amb l'obertura del frontó que, curiosament, hui porta el seu nom. I per a eixa primera comunió va demanar un guant i una pilota. Començava així una de les carreres esportives més espectaculars d'un dels veïns del Puig.

Montesa no recorda quin va ser el seu primer jornal jugant a pilota, pot ser quan tenia diu anys. Quan començà no té referents, simplement perquè no coneixia ningú, tan sols els que anaven al frontó del seu poble, com el Coloniero o Vicente Guillem, amb qui guanya la seua primera copa. Una vegada introduït en el món de la pilota, és clar, descobreix al gran Paco el Genovés, del que diu va ser el millor. Però qui realment influeix en el seu joc és Puchol, amb qui juga alguns anys. «El seu *sobaquillo* era impressionant», diu Montesa. Puchol veu en ell un gran jugador amb una bona esquerra i li ensenya a utilitzar-la.

Per a ell, un dia de partida era anar a jugar després de treballar. Si era cap de setmana i no treballava, podia cuidar-se un poc més, dinant abans i passejant. Un diumenge de final del

José Antonio Montesa al Frontó del Puig en el Memorial a Vicent Canyes

Diputació s'alçava prompte i anava amb el gos a la muntanya, esmorzava pasta a les nou i, a les dotze, a jugar. D'ell és una frase que diu que, de vegades, tardava més a arreglar-se les mans que en jugar la partida.

José Antonio Montesa prova l'escala i corda al trinquet de Massamagrell als 14 anys, però tasta les males maneres federatives en la tria de jugadors i es

desencanta. Després, quan morson pare, deixa de jugar durant quatre anys i es posa a treballar per dur la família endavant. Més tard comença a jugar a galotxa en Puçol, Foios i Xirivella.

Viu els seus millors anys entre el 1997 i 2001, guanyant tres individuals i tres campionats de parelles de frontó, però, novament, coneix la part amarga federativa. Per no deixar-lo jugar

amb la samarreta del seu patrocinador, decideix abandonar la pilota a tots els nivells. Després de la intervenció del diputat Jesús Castellano perquè jugara la final individual del 2001 i, una vegada acabada la final, entra un federatiu al vestidor i li diu que o juga amb les seues condicions, o no juga. Montesa, per ètica personal, torna a allunyar-se de la pilota, esta vegada durant set anys.

El retorn a les canxes

Va ser per una aposta d'una cervesa amb els amics, i vist que Lemay era el rei en aquella època, que decideix tornar el 2008 per a guanyar-li. Amb només dos mesos de preparació es presenta en un individual que Montesa acaba guanyant davant Lemay. Al mateix temps, torna a jugar a galotxa en Quart de les Valls que, durant cinc anys, és l'equip rei del carrer, perdent tan sols una partida a casa. No es planteja el fet de si haguera arribat a jugar professionalment al trinquet, encara que Arturo Tuzón pare, en veure'l un dia a Moncofa, li va dir que havia d'es-

tar jugant a Pelai. José Antonio Montesa li va respondre: "Jo trebballe".

Diu que jugar amb els bascos Titín III o Xala ha sigut tot un privilegi i una experiència, igual que el mundial del 2000 a València, en el qual va ser campió del món de frontó junt amb Sarasol i Mezquita.

El que més valora de tots aquestos anys són els amics que ha fet, tornar a veure'ls i fer-se una cervesa amb ells. La pilota li ha donat moltes satisfaccions. No li dona cap importància al fet que haja sigut el millor jugador de frontó de tots els temps. Destaca jugadors com Canetero, Núñez o Àlvaro. Ha gaudit molt de la pilota i és feliç d'haver fet gaudir els altres, ja que sempre ho donava tot. Prova d'això és la final individual davant Paquito, que va jugar amb un esquinç al turmell.

Podia haver guanyat més campionats, però no volia ser el més gran renunciant a la seua ètica. A partir del 2009 torna a tindre problemes federatius i decideix no jugar més el campionat individual. Però sí que ho

fa per parelles i li va donar un darrer campionat al Puig en companyia de Salva, el 2011.

Com a rivals més forts destaca Puchol i Lemay, així com els professionals Núñez, Àlvaro, Waldo, Sarasol o Cervera. Amb qui més a gust ha jugat és amb Puchol i Salva, el Genovés II i Puchol II, al qual coneix des que era un xiquet. Als joves els aconsella que juguen per gaudir, que quan no es divertisquen que s'ho deixen, i com a partida, es queda amb la final individual del 2008.

Que el frontó del seu poble porte el seu nom l'ompli d'orgull, però diu que potser hauria de dur el nom del Coloniero. Està content d'haver passejat el nom del Puig allà on ha jugat. No troba a faltar els temps passats ni els títols que haguera pogut assolir. Ara gaudeix els dissabtes jugant amb els amics. Creu que la pilota no ha millorat en els darrers trenta anys, que no hi ha prou suport al món professional i que José Cabanes, Genovés II, haguera pogut canviar les coses. Al final, qui més perd és l'aficionat. ■

Foto cedida pels Amics del Frontó del Puig

Montesa recull el premi d'un dels primers campionats que va guanyar junt amb Alfred Hernando Hueso, 'Fredí'

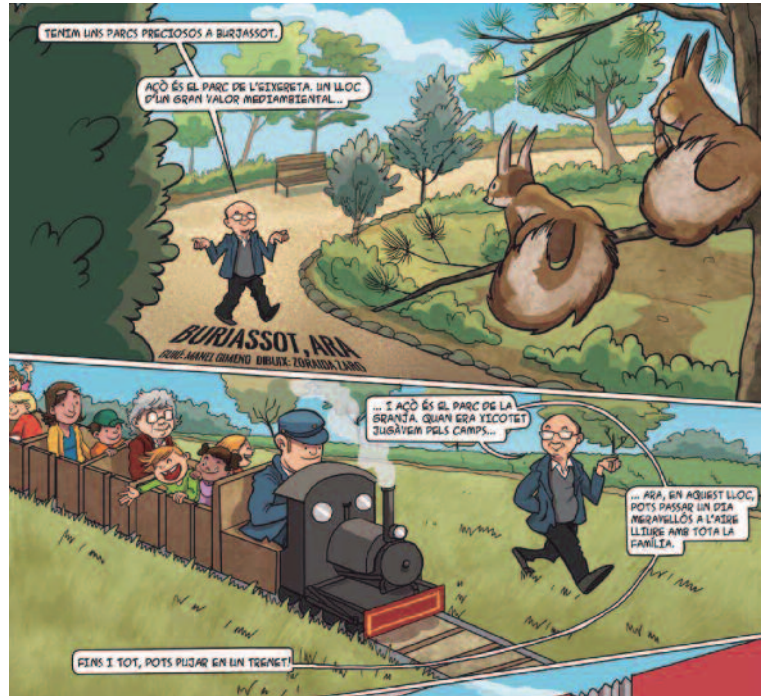

Patrimoni cultural il·lustrat

Es presenta *Burjassot vist per Estellés*, un còmic que retrata les fites importants de la història, l'arquitectura, les festes i els jardins del municipi

Vicent Andrés Estellés n'és el protagonista d'un còmic encarregat per l'Ajuntament de Burjassot a l'editorial Camacuc. El 22 de maig la Casa de Cultura del municipi va acollir la presentació del fanzín *Burjassot vist per Estellés*, un acte amenitzat pel grup de danses La Senyera. A l'àlbum el poeta fa de personatge introductor dels elements històrics i patrimonials més destacats del seu poble natal. La publicació estava prevista per al centenari del poeta, però els efectes devastadors de la DANA del 29 d'octubre ho impediren.

El regidor de cultura Javier Naharros celebra la difusió de l'obra, que ja està disponible en els centres escolars i biblioteques de Burjassot, i en l'editorial: «Hem triat el format còmic, ja que és una forma més amena d'acostar la vida del poeta als nostres menuts i menudes o joves, i divulgar entre ells el seu llegat, el seu dia a dia a Burjassot, la seua gran

obra literària. Diversificar la forma d'apropar-nos a Estellés i de donar a conèixer la seua ingent i important obra és també donar-li visibilitat i continuïtat després de l'Any Estellés». Al seu torn, des de Camacuc Joan Escrivà explica que de sempre la idea de la revista «era fer un referent de còmic per a les criatures, atractiu, accessible i que introduïra millor la lectura en valencià».

Compta amb el guió de Manel Gimeno i a més de les seues il·lustracions, mostra l'art de Zoraida Zaro, Julia Cejas i José Follolosa. Els seus diversos estils aporten varietat i dinamisme a la publicació que repassa fites importants de la història, l'arquitect

tura, les festes, els jardins i els personatges que han deixat empremta a Burjassot. Recordem que la revista Camacuc va patir al juliol del 2023 una absurda censura a Borriana, replicada per altres ajuntaments, que va despertar una onada solidària de la societat civil. Al 2024 celebraren els 40 anys d'activitat, però la barrancada d'octubre va desfer el seu taller de Paiporta. A pesar que encara ara estan recuperant la normalitat de l'espai de treball, no han deixat d'oferir la revista i monogràfics com aquest, que gràcies a l'ajuntament de Burjassot, ens permet conèixer curiositats interessants del poble d'una manera bonica, agradable i educativa. ■

Ajuntament de Burjassot

PATROCINAT PER

ALEGRES DELICADES

Regals que ens fèiem

UN RELAT CURT D' ANNA NAVARRO (ALFARA)

Doncs ja és de nit. Asseguda al bany per enèsima vegada avui, mai me n'havia adonat, que la tristesa profunda, la de veritat, eixa que et trenca per dins i et deixa completament

buida, la que tenyeix de negre l'ànima i et fa voler tancar els sentits, dona ganes de fer pipí. És com un formigueig que es sent primer al pit i després baixa per la panxa fins el baix ventre.

Mai havia estat tan trista. Sona Tracy Chapman. Una de les últimes cançons que em vas regalar. Tu i jo ens regalàvem cançons. Vam anar agafant l'hàbit i es va fer costum. Potser no sembla important. Al cap i a la fi tot el món comparteix enllaços de

YouTube al whatsapp, però jo ara crec,

jo ara sé, que són regals que ens fèiem. I en tinc una llarga llista, de can-

çons que ens agraden. De regals.

Em netege, tot i que ja no m'ix el pipí de tantes vegades que n'he fet avui. M'alce, em puge els pantalons i aleshores em veig reflectida a l'espill. I sí, eixa dec ser jo, però estic tan dissociada que em costa reconèixer-me. És com si aquest cos no fora el meu.

La imatge que em mostra l'espill és la d'una dona de mitjana edat prou descurada. Repasse amb els dits les arrugues, que ja no són incipients i fa temps que m'acompanyen, i pense que potser si aconseguís dormir es dissipen almenys les bosses dels ulls.

Que implacable el pas del temps: sembla que ara soc major. Però jo em sent com la xiqueta fràgil de 7 anys que tenia por a la nit i es gitava al llit dels pares. Em donaves la pau que necessitava, i encara que roncaves com un condemnat, dormia segura i tranquil·la al teu caliu.

"Baby can I hold you tonight". Estic trista, però dormiré tranquil·la. Ja no estàs, però ens queden les cançons.

Il·lustració de Pixi

www.alegresdelicades.com

CREACIÓ DE CONTINGUTS
GABINET DE PREMSA
FORMACIÓ A MIDA
CORRECCIÓ I TRADUCCIÓ
NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

ALEGRES
DELICADES

L'Oficina de Promoció del Valencià convoca

AJUDES PER A L'ACTIVITAT COMERCIAL EN VALENCIÀ

Fins al 17 novembre de 2025

Ajudes del
50%
retolació, pàgina web
i xarxes socials
fins a 500€

QUÈ SE SUBVENCIONA?

publicitat, retolació, material d'embalatge, pàgines web, xarxes socials i cartes de menú.

COM?

Presencialment
o telemàticament

Ajuntament
de Montcada
Normalització
Lingüística

aviva
Montcada